

Dostępne
UCZELNIE

PORADNIK

Fundacja na rzecz Nauki i Zdrowia „Manuskrypt”,
Kraków, 2023 r.

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Zrealizowano w ramach zadania publicznego współfinansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki otrzymanych w 2023 r. w ramach konkursu „**Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego**”

Spis Treści

Wprowadzenie	3
Zapewnianie dostępności - o co w tym wszystkim chodzi?	7
Czym jest dostępność cyfrowa?	11
WCAG 2.1 w skrócie	15
Uczelnie jako podmiot zobligowany do zapewniania dostępności cyfrowej	22
Nowelizacja ustawy o dostępności cyfrowej z dnia 9 marca 2023 roku i płynące z niej konsekwencje	32
Biuletyn Informacji Publicznej i dostępność treści na nim zamieszczanych	35
Jakie treści umieścić na BIPie Uczelni?	41
Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach jako element oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej	45
Jakie informacje muszą się znaleźć na publicznie dostępnej stronie internetowej uczelni?	49
Dlaczego Uczelnie powinny dbać o jakość informacji o prowadzonych przez siebie studiach?	52

Szanowni Państwo

Mamy ogromną przyjemność przedstawić Państwu **pierwszą edycję poradnika dla polskich uczelni wyższych** dotyczącego zapewniania dostępności cyfrowej i wysokiej jakości informacji o studiach;

Cel, który nam przyświecał w trakcie prac nad poradnikiem był bardzo prosty – **zwrócenie uwagi na kwestię dostępności oraz projektowania uniwersalnego** na przykładzie stanu dostępności stron Uczelni Wyższych w Polsce. Poradnik jest prostą kontynuacją filmów obecnych na naszej platformie

Głęboko wierzymy w to, że niedługo edukacja (cyfrowa) w Polsce będzie w pełni dostępna dla każdego. Tym poradnikiem chcemy dołożyć małą cegiełkę ku lepszemu jutro.

Liczymy na to, iż nasz poradnik okaże się dla Państwa interesującą lekturą oraz będzie stanowić wartościowy materiał edukacyjny.

Udanej lektury!

Fundacja na rzecz Nauki i Zdrowia „**Manuskrypt**”,
Kraków, 2023 r.

Wstęp

Zapewnianie dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych przez podmioty publiczne **od 2019 roku** ma rangę ustawową. Nie można jednak tego nazwać sprawą nową. Zgodnie ze starą maksymą prawo musi nadążać za rzeczywistością, a ta rzeczywistość z uwagi na coraz bardziej rosnącą rangę internetu wymusiła takie kompleksowe uregulowanie.

Co prawda bezpośrednią podstawą wydania tej ustawy było **uchwalenie przez Unię Europejską dyrektywy**, jednak podstawy do tego można znaleźć przede wszystkim w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku, jak i dotychczasowych ustawach szczegółowych.

Zgodnie z **art. 32 ust. 1** Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Stosownie zaś do treści **art. 69 ust.** zasadniczej osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej. Przepis ten należy odczytywać na tle szerszego kontekstu konstytucyjnego, a to wymaga łączenia zarówno z nakazem poszanowania godności człowieka (**art. 30**), jak i zakazem dyskryminacji (**art. 32**), co pozwala to na ogólniejsze stwierdzenie, że z całokształtu przepisów konstytucyjnych wynika nakaz ochrony osób niepełnosprawnych przed sytuacjami społecznego wykluczenia.

Art. 9 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.) stanowi, że aby umożliwić osobom niepełnosprawnym niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia, Państwa Strony podejmą odpowiednie środki w celu zapewnienia im, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Środki te, obejmujące rozpoznanie i eliminację przeszkód i barier w zakresie dostępności, stosują się między innymi do: budynków, dróg, transportu oraz innych urządzeń wewnętrznych i zewnętrznych, w tym szkół, mieszkań, instytucji zapewniających opiekę medyczną i miejsc pacy, informacji, komunikacji i innych usług, w tym usług elektronicznych i służb ratowniczych.

Art. 9 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. ([tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.](#)) stanowi, że aby umożliwić osobom niepełnosprawnym niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia, Państwa Strony podejmą odpowiednie środki w celu zapewnienia im, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Środki te, obejmujące rozpoznanie i eliminację przeszkód i barier w zakresie dostępności, stosują się między innymi do: budynków, dróg, transportu oraz innych urządzeń wewnętrznych i zewnętrznych, w tym szkół, mieszkań, instytucji zapewniających opiekę medyczną i miejsc pacy, informacji, komunikacji i innych usług, w tym usług elektronicznych i służb ratowniczych.

Państwa strony podejmą również odpowiednie środki w celu: opracowywania, ogłaszania i monitorowania wdrażania minimalnych standardów i wytycznych w sprawie dostępności urządzeń i usług ogólnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zapewnienia, że instytucje prywatne, które oferują urządzenia i usługi ogólnie dostępne lub powszechnie zapewniane, będą brały pod uwagę wszystkie aspekty ich dostępności dla osób niepełnosprawnych, zapewnienia wszystkim zainteresowanym osobom szkolenia na temat kwestii dostępności dla osób niepełnosprawnych, zapewnienia w ogólnodostępnych budynkach i innych obiektach oznakowania w alfabecie Braille'a oraz w formach łatwych do czytania i zrozumienia, zapewnienia różnych form pomocy i pośrednictwa ze strony innych osób lub zwierząt, w tym przewodników, lektorów i profesjonalnych tłumaczy języka migowego, w celu ułatwienia dostępu do ogólnodostępnych budynków i innych obiektów publicznych, popierania innych odpowiednich form pomocy i wsparcia osób niepełnosprawnych, aby zapewnić im dostęp do informacji, popierania dostępu osób niepełnosprawnych do nowych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, w tym do Internetu, popierania, od wstępnego etapu, projektowania, rozwoju, produkcji i dystrybucji dostępnych technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, tak aby technologie te i systemy były dostępne po najniższych kosztach.

W wyroku z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 37/13, Trybunał Konstytucyjny wskazał na zakaz tworzenia regulacji pozornych, przypominając, że z **art. 69 Konstytucji RP** można wydobyć konstytucyjne zobowiązanie do „wykreowania” efektywnego mechanizmu realizacji przez władze publiczne obowiązku pomocy osobom niepełnosprawnym”. Oznacza to, że „regulacja mająca urzeczywistnić ową pomoc nie może mieć charakteru pozornego, nie prowadząc do realizacji ustalonych celów” (pkt III.7.2.4). W takich sytuacjach art. 69 może stawać się samoistnym wzorcem kontroli.

Te wszystkie podstawy prawne wskazują, że zapewnianie dostępności nie jest niczym nowym. W następnych 10 tematach zapoznają się Państwo ze szczegółowymi zagadnieniami dotyczącymi zarówno zapewniania dostępności cyfrowej jak i wysokiej jakości informacji o studiach zgodnych z wymogami Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Zapewnianie dostępności

- o co w tym wszystkim chodzi?

Zapewnienie dostępności oznacza tworzenie i dostarczanie produktów, usług, miejsc informacji w sposób, który umożliwia korzystanie z nich przez jak największą liczbę osób, niezależnie od ich indywidualnych zdolności czy ograniczeń. Oto kilka kluczowych aspektów zapewniania dostępności:

1. Projektowanie uniwersalne: Projektowanie uniwersalne ma na celu tworzenie produktów, usług i środowisk, które są użyteczne dla wszystkich, niezależnie od ich zdolności czy niepełnosprawności. Oznacza to, że od samego początku należy uwzględniać różnorodne potrzeby i umiejętności użytkowników, aby zapewnić, że będą w stanie korzystać z produktu lub usługi bez konieczności dostosowywania go specjalnie dla nich. W praktyce funkcjonowania Uczelni należy uwzględnić w strategii rozwoju Uczelni dostosowywanie zarówno infrastruktury badawczej i dydaktycznej jak i stron internetowych Uczelni do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami.

2. Zgodność z wytycznymi dostępności: Istnieją różne międzynarodowe i narodowe wytyczne dostępności, takie jak WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) dla stron internetowych, które określają standardy i zalecenia dotyczące zapewnienia dostępności. Ważne jest, aby projektować, rozwijać i oceniać produkty i usługi zgodnie z tymi wytycznymi. Dodatkowo – dostępność stała się wymogiem prawnym z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 roku o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

3. Testowanie z udziałem użytkowników: Testowanie z udziałem osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności jest kluczowe dla oceny dostępności. Osoby z niepełnosprawnościami powinny mieć możliwość udziału w testach i dostarczania opinii na temat użyteczności i dostępności produktu lub usługi. To pozwala na identyfikację problemów i wprowadzenie odpowiednich poprawek, aby zapewnić optymalne doświadczenie dla wszystkich użytkowników.

4. Dostępność informacji: Informacje powinny być dostępne dla wszystkich, niezależnie od zdolności czy niepełnosprawności. Oznacza to, że informacje powinny być prezentowane w różnych formatach, takich jak tekst, dźwięk, obraz, aby mogły być odbierane przez osoby z różnymi zmysłami. Dostępność informacji może obejmować również alternatywne opisy obrazów, napisy dla treści dźwiękowych czy tłumaczenia języka migowego dla treści wideo.

5. Edukacja i świadomość: Ważne jest zwiększanie świadomości na temat dostępności i jej znaczenia w społeczeństwie. Osoby odpowiedzialne za tworzenie produktów i usług powinny być świadome wyzwań, jakie mogą napotkać osoby z niepełnosprawnościami oraz technik i narzędzi dostępnych do poprawy dostępności.

Wróćmy do samego projektowania uniwersalnego.

Projektowanie uniwersalne (inaczej znane jako projektowanie dla wszystkich lub projektowanie dostępne) to podejście do tworzenia produktów, usług, środowisk i systemów, które są dostępne i użyteczne dla jak najszerszego spektrum użytkowników, niezależnie od ich umiejętności, wieku, rozwoju czy innych cech. Głównym celem projektowania uniwersalnego jest eliminowanie barier i zapewnienie równego dostępu i korzystania wszystkim osobom. Oto kilka kluczowych zasad i założeń projektowania uniwersalnego:

1. Równość: Projektowanie uniwersalne zakłada, że wszyscy użytkownicy powinni mieć równy dostęp i możliwość korzystania z produktu, usługi czy środowiska, niezależnie od swoich indywidualnych cech i ograniczeń.

2. Wielorakość: Projektowanie uniwersalne uwzględnia różnorodność użytkowników i ich różne umiejętności, preferencje, style uczenia się, potrzeby itp. Produkt lub usługa powinna być elastyczna i dostosowywalna, aby spełniać różne wymagania.

3. Elastyczność: Projektowanie uniwersalne powinno uwzględniać możliwość dostosowania się do zmieniających się potrzeb i umiejętności użytkowników w czasie, tak aby mogli nadal korzystać z produktu lub usługi w różnych etapach życia.

4. Intuicyjność: Projektowanie uniwersalne stawia na prostotę, zrozumiałość i intuicyjność w interakcji użytkownika z produktem lub usługą. Powinna ona być intuicyjna i łatwa w obsłudze, niezależnie od doświadczenia użytkownika.

5. Eliminacja barier: Projektowanie uniwersalne dąży do eliminacji barier architektonicznych, sensorycznych, poznawczych, komunikacyjnych i innych, które mogą ograniczać dostęp i korzystanie z produktu lub usługi.

6. Wdrażanie standardów: Projektowanie uniwersalne odwołuje się do międzynarodowych standardów i wytycznych dotyczących dostępności, takich jak WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines), które określają zasady dostępności treści internetowych.

Projektowanie uniwersalne ma zastosowanie w wielu dziedzinach, takich jak architektura, projektowanie stron internetowych, projektowanie produktów, transport, edukacja, usługi publiczne i wiele innych. Ważne jest, aby uwzględnić zasady projektowania uniwersalnego już na etapie tworzenia, aby zapewnić dostępność i użyteczność dla wszystkich użytkowników.

Czym jest

Dostępność Cyfrowa?

Dostępność cyfrowa dla osób z niepełnosprawnościami jest ważnym obszarem, który ma na celu zapewnienie, że osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności mają równe możliwości korzystania z technologii cyfrowych. Oto kilka aspektów związanych z dostępnością cyfrową dla osób z niepełnosprawnościami:

1. Dostępność fizyczna: Technologie cyfrowe powinny być dostępne dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności fizycznej. Oznacza to, że urządzenia powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby były łatwe do używania przez osoby z ograniczeniami ruchowymi, takimi jak interfejsy dotykowe, urządzenia sterowane głosem, klawiatury dostosowane dla osób z problemami z poruszaniem się itp. Dostępność fizyczna odnosi się również do dostępu do miejsc, w których można korzystać z technologii cyfrowych, na przykład dostępności do komputerów publicznych w bibliotekach.

2. Dostępność sensoryczna: Osoby z niepełnosprawnościami sensorycznymi, takimi jak utrata słuchu lub wzroku, wymagają specjalnych rozwiązań, aby móc korzystać z technologii cyfrowych. Na przykład, osoby niewidome mogą korzystać z oprogramowania czytników ekranowych, które przekształca tekst na dźwięk, a osoby niesłyszące mogą korzystać z napisów lub tłumacza języka migowego. Wideo i multimedia powinny być dostępne również dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi poprzez udostępnienie alternatywnych opisów dźwięku, napisów lub tłumaczenia języka migowego.

3. Dostępność kognitywna: Osoby z niepełnosprawnościami kognitywnymi mogą mieć trudności z przetwarzaniem informacji, zrozumieniem skomplikowanych instrukcji czy pamięcią. Interfejsy cyfrowe powinny być zaprojektowane w sposób prosty, zrozumiały i intuicyjny. Może to obejmować jasne i czytelne instrukcje, łatwą nawigację, dostęp do pomocy kontekstowej oraz wsparcie dla alternatywnych formatów prezentacji informacji.

4. Dostępność treści: Treści cyfrowe, takie jak strony internetowe, aplikacje czy dokumenty, powinny być dostępne dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Oznacza to, że treści powinny być zoptymalizowane pod kątem czytelności za pomocą technologii wspomagających, takich jak czytniki ekranowe, powinny być dostępne w alternatywnych formatach (np. w formacie tekstowym dla osób niewidomych) oraz powinny być zgodne z odpowiednimi standardami dostępności, takimi jak WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines).

5. Testowanie i opinia użytkowników: Ważne jest, aby produkty i usługi cyfrowe były testowane i oceniane przez osoby z niepełnosprawnościami, aby zapewnić, że spełniają ich potrzeby. Inkludowanie osób z niepełnosprawnościami w proces projektowania i testowania może przyczynić się do lepszej dostępności cyfrowej.

Wiele krajów wprowadziło przepisy i wytyczne dotyczące dostępności cyfrowej, takie jak amerykańskie przepisy ADA (Americans with Disabilities Act) czy europejskie dyrektywy dotyczące dostępności stron internetowych, na podstawie, których uchwalono polską ustawę. Dzięki temu dąży się do stworzenia bardziej inkludującego i równego środowiska cyfrowego dla wszystkich użytkowników, niezależnie od ich niepełnosprawności.

Dostępność cyfrowa jest istotna dla uczelni z wielu powodów. Oto kilka głównych powodów, dlaczego uczelnie powinny dbać o dostępność cyfrową:

1. Równość szans: Dostępność cyfrowa zapewnia równość szans dla wszystkich studentów, niezależnie od ich umiejętności i niepełnosprawności. Uczelnie powinny zapewnić, że wszyscy studenci mają równy dostęp do treści, narzędzi i funkcji cyfrowych, aby mogli skorzystać z pełnego potencjału edukacyjnego.

2. Zgodność z przepisami: W wielu krajach istnieją przepisy dotyczące dostępności cyfrowej, które nakładają na uczelnie obowiązek zapewnienia dostępności swoich stron internetowych i platform edukacyjnych. Wdrażanie dostępności cyfrowej pozwala uczelniom spełnić te wymogi prawne i uniknąć konsekwencji prawnych.

3. Włączanie osób z niepełnosprawnościami: Dostępność cyfrowa umożliwia osobom z różnymi niepełnosprawnościami, takim jak osoby niewidome, niedowidzące, głuchonieme, osoby z dysfunkcją ruchową itp., pełne uczestnictwo w życiu uczelnianym. Poprzez zapewnienie dostępu do treści, materiałów edukacyjnych, platform e-learningowych i innych zasobów cyfrowych, uczelnie tworzą środowisko sprzyjające inkluzji i równości.

4. Poprawa doświadczenia użytkownika: Dostępność cyfrowa przyczynia się do poprawy ogólnego doświadczenia użytkownika na stronach internetowych i platformach uczelnianych. Odpowiednio zaprojektowane i dostępne cyfrowe narzędzia ułatwiają nawigację, odczyt treści, korzystanie z interaktywnych funkcji itp., co wpływa na wygodę i satysfakcję studentów.

5. Wspieranie różnorodności: Uczelnie są miejscem, gdzie spotykają się studenci o różnych potrzebach, umiejętnościach i stylach uczenia się. Dostępność cyfrowa umożliwia uwzględnienie tej różnorodności i dostosowanie materiałów i narzędzi do indywidualnych preferencji i potrzeb studentów.

Dbłość o dostępność cyfrową nie tylko przynosi korzyści osobom z niepełnosprawnościami, ale także promuje wartości równości, sprawiedliwości i włączenia. To kluczowy element tworzenia otwartego i inkluzyjnego środowiska akademickiego.

WCAG 2.1 w skrócie.

Jeżeli chcemy określać cyfrowe treści jako dostępne to muszą one spełniać tzw. „kryteria sukcesu”, które są mierzalne i podane dla każdej z wytycznych określonych w WCAG 2.1. WCAG to skrótowiec od Web Content Accessibility Guidelines czyli wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych. Obecnie obowiązuje wersja 2.1 tych wytycznych. Dzięki temu istnieje realna możliwość zweryfikowania zgodności działania z oficjalnymi wytycznymi z zakresu dostępności. Cały dokument i jego wytyczne koncentrują się na czterech głównych cechach: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności.

Wbrew pozorom zasady te nie są techniczne, a raczej zmuszające do myślenia o różnych użytkownikach, którzy np.:

1. Chcą wiedzieć co jest na zdjęciu choć nie widzą.
2. Nie mogą korzystać z myszy, a jedynie z klawiatury.
3. Powiększają sobie widok stron lub zmieniają jej kolory, żeby móc lepiej widzieć treści.
4. Zmienić ustawienia przeglądarki, aby treść była bardziej czytelna.

Zasady te dotyczą wszystkich elementów strony i aplikacji – kodu, treści i sposobu ich działania. Żeby je wdrożyć muszą zaangażować się wszyscy odpowiedzialni za te obszary na stronie lub w aplikacji.

Zasady WCAG 2.1 są podzielone na

13 wytycznych.

Każdy wytyczna jest z kolei podzielony na określone wymagania („kryteria sukcesu”).

Funkcjonalność

Właściwość strony internetowej lub aplikacji mobilnej umożliwiającą użytkownikowi skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nie funkcji.

Możesz to osiągnąć między innymi przez:

- Możliwość **obsłużenia** wszystkiego **za pomocą samej klawiatury**.
- Opcję **odtworzenia**, wstrzymywać i zatrzymywać poruszające się treści.
- **Brak migających treści** i możliwość wyłączenia ruchomych elementów przez użytkownika.
- Link pozwalający przeskoczyć szybko do treści (**„przejdź do treści”**).
- Zrozumiałe i pasujące do treści **tytuły stron**.
- **Zrozumiałe linki**, których treść wyraźnie mówi dokąd prowadzą nagłówki, które jasno opisują treści i etykiety jasno opisujące co wpisać w dane pole formularza.

- Dobrą widoczność elementu, który jest w danym momencie wybrany za pomocą klawiatury (fokus).
- Unikanie złożonych gestów na ekranach dotykowych lub zapewnienie dla nich prostszej alternatywy.
- Możliwość wyłączenia i zmiany skrótów klawiaturowych.

Kompatybilność

Właściwość strony internetowej lub aplikacji mobilnej umożliwiająca tej stronie lub aplikacji współpracę z możliwie największą liczbą programów, w tym z narzędziami i programami wspomagającymi osoby niepełnosprawne.

Możesz to osiągnąć między innymi przez:

- Prawidłowy kod, zgodny ze standardem sieciowym HTML.
- Dostępne dla użytkowników korzystających z technologii asystujących informacje o statusie/stanie.
- Zgłaszanie przez technologie asystujące pojawiających się ważnych komunikatów czy okien modalnych.

Postrzegalność

Właściwość strony internetowej lub aplikacji mobilnej umożliwiającą jej odbiór przez użytkownika za pomocą zmysłu słuchu, wzroku lub dotyku.

Możesz to osiągnąć między innymi przez:

- **Alternatywy tekstowe** dla treści nietekstowych (np. opis alternatywny do zdjęć i grafik, z których skorzystają osoby niewidome).
- **Transkrypcje tekstowe** materiałów audio i filmów.
- **Napisy i audiodeskrypcje** do filmów.
- **Logiczną strukturę treści** (nagłówki, listy itp.).
- **Odpowiednie znaczniki** dla każdej funkcji (formularzy i tabel danych), aby relacje między treścią były poprawnie zdefiniowane.
- **Wyróżnienia**, które nie opierają się jedynie na kolorze.

- Kolory tekstu, które są wyraźnie widoczne na kolorze tła.
- Czytelność i widoczność treści i funkcji gdy rozmiar tekstu zostanie zwiększony o 200%.
- Niepublikowanie obrazów tekstu.
- Responsywność – automatyczne dostosowywanie się widoku do szerokości ekranu urządzenia użytkownikami.

Zrozumiałość

Właściwość strony internetowej lub aplikacji mobilnej umożliwiająca użytkownikowi tych stron i aplikacji zrozumienie treści i sposobu ich prezentacji.

Możesz to osiągnąć między innymi przez:

- Prosty język (bez zbędnych słów i urzędniczego żargonu).
- Unikanie trudnych dla użytkowników słów i wyrażeń lub ich wyjaśnienie w prosty sposób.
- Wyjaśnienia do skrótów i akronimów.
- Określenie w kodzie strony/aplikacji w jakim języku jest jej treść.

- Spójny wygląd i działanie elementów na wszystkich podstronach.
- Widoczne i zrozumiałe etykiety przy każdym polu formularza.
- Dostępne i zrozumiałe komunikaty błędów w formularzach i odpowiedzi jak je poprawić.

Spełnienie tych wymogów pozwoli określić stronę internetową twojej uczelni **jako dostępną cyfrowo.**

Uczelnia wyższa

jako podmiot publiczny i wymogi z tego płynące.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2019 poz. 848) określa kto ma obowiązek zapewnienia dostępności cyfrowej. Ten prawny obowiązek w głównej mierze spoczywa na tzw. podmiotach publicznych. Tym mianem określa się m. in. podmioty realizujące zadania publiczne lub dysponujące majątkiem publicznym, a w ich skład wchodzi również uczelnie wyższe zarówno publiczne jak i niepubliczne. Zapewnienie przez uczelnie wyższe dostępności cyfrowej prowadzonych stron internetowych oraz aplikacji wiąże się nie tylko z ich sprawniejszym oraz wygodniejszym działaniem. Dostępność cyfrowa w tym przypadku będzie przede wszystkim gwarantowała powszechny oraz równy dostęp do wykształcenia każdej osobie.

Ustawa wskazuje również podmiotom publicznym na **obowiązek posiadania i zamieszczenia deklaracji dostępności** na każdej stronie internetowej oraz w każdej aplikacji mobilnej. Deklaracja dostępności to opis dostępności podmiotu publicznego dla osób z niepełnosprawnościami. Informuje te osoby o rozwiązaniach, ale też problemach, jakie spotykają na stronie internetowej, w aplikacji mobilnej i budynkach danego podmiotu publicznego.

Od **23 września 2020r.** taka deklaracja jest obowiązkowa dla każdej strony internetowej, a od 23 czerwca 2021r. dla każdej aplikacji mobilnej, która należy do podmiotu publicznego.

Nawet jeśli strona internetowa jest niedostępna to musi mieć w pełni dostępną deklarację, która opisuje ten stan.

Przygotowując deklarację dostępności pamiętaj o następujących kwestiach:

1. Zobacz jak wygląda przykładowa deklaracja opublikowana na stronie [Ministerstwa Cyfryzacji](#).
2. Zbierz dane o stanie dostępności cyfrowej strony internetowej, dla której tworzysz deklarację. Ewentualne błędy i sposoby radzenia sobie z nimi musisz opisać w deklaracji. Takie badanie najlepiej zlecić specjalście ds. dostępności cyfrowej (audytorowi dostępności), ale możesz także wykonać je samodzielnie bazując na liście kontrolnej.
3. [Lista kontrolna](#) – Lista kontrolna jest narzędziem do samodzielnego badania strony internetowej pod kątem jej dostępności cyfrowej dla osób z niepełnosprawnościami. Przy jej pomocy możesz ocenić czy strona internetowa jest zgodna ze standardami WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines 2.1) i z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Wybierając konkretne strony do zbadania **pamiętaj**,
żeby wśród nich znalazły się, o ile to możliwe:

- Strona startowa.
- Strona logowania.
- Mapa strony.
- Strona z informacjami kontaktowymi.
- Strona zawierająca formularz kontaktowy, szczególnie taki, który ma zabezpieczenie typu **CAPTCHA**.
- Strona pomocy.
- Strona zawierająca informacje prawne.
- Co najmniej jedna strona istotna dla każdego rodzaju usługi prezentowanej w serwisie.
- Co najmniej jeden dokument do pobrania – istotny, dla każdego rodzaju usługi prezentowanej w serwisie.
- Strona z formularzem zaawansowanego wyszukiwania.
- Strona z wynikami wyszukiwania.
- Strona z deklaracją dostępności.
- Strona o wyraźnie innym wyglądzie lub zawierająca innego rodzaju treści niż większość stron serwisu.
- Co najmniej jeden materiał multimedialny, np. film, animację.
- Losowo wybrane strony – ich liczba jest uzależniona od wielkości badanego serwisu i powinna ją oszacować osoba organizująca badanie.

Jeśli badasz serwis składający się z wielu, różnych stron, to w badaniu uwzględnij **co najmniej 15** z nich.

Każdy element listy kontrolnej składa się z:

1. Pytania.
2. Instrukcji co zrobić, żeby odpowiedzieć na to pytanie.
3. Listy możliwych odpowiedzi – z dokładnym opisem kiedy, której z nich udzielić.
 - Negatywna – oznacza niezgodność z WCAG 2.1 i ustawą,
 - Pozytywna – oznacza zgodność z WCAG 2.1 i ustawą
 - Nie dotyczy – oznacza brak elementu to oceny
4. Kryteriów WCAG 2.1, z których wynika pytanie,

Na każdej z badanych stron musisz wykonać wszystkie opisane zadania i wybrać jedną z możliwych odpowiedzi. Brak odpowiedzi negatywnych w całym badaniu oznacza, że badane strony są, w dużym stopniu pewności, zgodne z wymaganiami WCAG 2.1 i ustawy. Zgodnie z ustawą część elementów stron internetowych podmiotów publicznych nie musi być dostępna cyfrowo. Są to między innymi:

- Dokumenty tekstowe i tekstowo-graficzne, prezentacje multimedialne i arkusze kalkulacyjne opublikowane przed 23 września 2018 r. – chyba że są niezbędne do realizowania bieżących zadań Twojej instytucji czy korzystania z jej usług.
- Mapy – ale musisz zapewnić alternatywny dostęp do prezentowanych na nich danych.
- Część dzieł sztuki, muzealiów, zbiorów archiwów narodowych i bibliotecznych.
- Materiały z intranetu i ekstranetu opublikowane przed 23 września 2019 r. i od tego czasu nieaktualizowane.
- Treści niewykorzystywanych do realizacji bieżących zadań.

Jeśli trafisz na takie elementy możesz udzielić przy nich odpowiedzi „nie dotyczy”.

Szersze omówienie listy kontrolnej zostanie przedstawione przy okazji oddania rozbudowanego poradnika na naszej stronie internetowej.

Teraz przejdźmy do sposobu pisania samej deklaracji dostępności.

Deklarację musisz zacząć od tytułu „Deklaracja dostępności”. Jest to obowiązkowy format tego tytułu.

Po tytule umieść **zobowiązanie do przestrzegania dostępności i informację jakiej strony dotyczy deklaracja**. Mają one obowiązkowy format. Uzupełnij go jedynie o nazwę uczelni i nazwę strony internetowej, której dotyczy deklaracja. **Nazwa strony powinna być linkiem prowadzącym do tej strony.**

[Uczelnia, np. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie] **zobowiązuje się zapewnić dostępność swojej strony internetowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.**

Deklaracja dostępności dotyczy strony internetowej [podaje nazwę strony internetowej].

Podaj także datę pierwszej publikacji strony internetowej (której dotyczy deklaracja) i datę ostatniej istotnej aktualizacji strony, która mogła wpłynąć na dostępność. Obie te daty są konieczne.

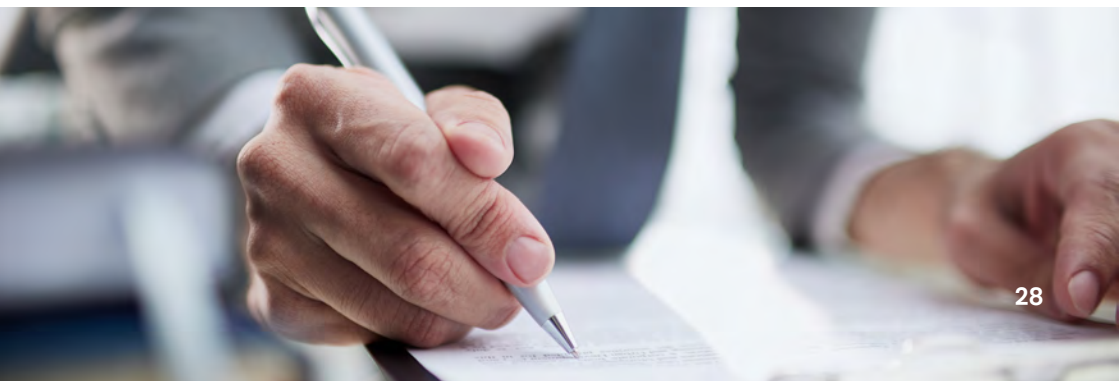
W następnej kolejności napisz **na ile strona internetowa jest zgodna z ustawą o dostępności cyfrowej**. Masz 3 możliwości w obowiązkowym formacie:

1. Strona internetowa jest **zgodna** z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.– jeśli strona spełnia wszystkie wymagania opisane w załączniku do ustawy,
2. Strona internetowa jest **częściowo zgodna** z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych z powodu niezgodności lub wyłączeń wymienionych poniżej.
– jeśli strona spełnia większość wymagań opisanych w załączniku 1. do ustawy,
3. Strona internetowa jest **niezgodna** z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Niezgodność (niezgodności) lub wyłączenia wymieniono poniżej.– jeśli strona nie spełnia większości wymagań opisanych w załączniku 1. do ustawy

Jak opisać błędy i rozwiązania?

- Jeśli strona jest częściowo zgodna lub niezgodna z ustawą o dostępności cyfrowej musisz koniecznie opisać czego dokładnie dotyczą problemy. Napisz to możliwie prosto i zrozumiale.
- Jeśli jest alternatywny sposób radzenia sobie z problemami lub wiesz kiedy te problemy będą rozwiązane, napisz o tym.
- Jeśli niedostępność wynika z wyłączeń dopuszczanych przez art 3 ust.2 ustawy, napisz o tym.

Po opisie problemów koniecznie podaj datę sporządzenia deklaracji.

Musisz także napisać **na jakiej podstawie oceniasz dostępność cyfrową strony internetowej**. Treść tej oceny ma obowiązkowy format, wybierz jeden pasujący:

- Deklarację sporządzono na podstawie samooceny przeprowadzonej przez podmiot publiczny.
- Deklarację sporządzono na podstawie badania przeprowadzonego przez podmiot zewnętrzny

Jeżeli wybierzesz opcję związaną z **zewnętrznym podmiotem badawczym** (np. specjalista, firma zewnętrzna) podaj jego nazwę. Możesz także, pod tą informacją, umieścić link do raportu z badaniu dostępności strony internetowej, który jest podstawą tej deklaracji.

Raz do roku (do 31 marca) musisz zrobić **przegląd deklaracji** dostępności czyli sprawdzić jej aktualność. Po takim pierwszym przeglądzie dodaj w deklaracji datę ostatniego przeglądu. Zrób to nawet wtedy, gdy żadne informacje w deklaracji się nie zmieniły. Datę tę będziesz aktualizować co roku, przy kolejnych przeglądach.

Informacja **o skrótach klawiaturowych** musi być koniecznie w deklaracji o dostępności. Jeżeli na stronie internetowej użyte są jakieś specjalne skróty klawiaturowe to opisz je. Jeżeli nie ma ich, napisz, że używane są standardowe skróty.

W kolejnej sekcji opisz **w jaki sposób użytkownik może skontaktować się z uczelnią**, którą dotyczy deklaracja, w sprawach związanych z dostępnością cyfrową strony internetowej.

Jako tytułu tej sekcji użyj „Informacje zwrotne i dane kontaktowe” – jest to obowiązkowy format.

Koniecznie opisz **z kim konkretnie** i w jaki sposób można się skontaktować w tej skoordynatora do spraw dostępności. Podaj kontakt do wyznaczonego przez siebie koordynatora. Kontakty mogą dotyczyć niedostępności cyfrowej całej strony internetowej lub jej konkretnego elementu (np. treści artykułu, dokumentu). Wskaż koniecznie **jakie dane powinien podać użytkownik**, żeby jego zgłoszenie mogło być rozpatrzone. Zakres danych do zgłoszenia określony jest w ustawie.

W dalszej części tej sekcji opisz koniecznie [jak wygląda procedura rozpatrywania zgłoszeń](#).

Ustawa określa maksymalny termin na reakcję podmiotu publicznego jako „[bez zbędnej zwłoki](#)”, do 7 dni. W przypadku problemów z zapewnieniem dostępności cyfrowej w tym terminie, podmiot może wydłużyć go do maksymalnie 2 miesięcy.

Wyjaśnij wnioskodawcy, że jeśli nie będzie możliwa poprawa zgłoszonych błędów, to zaproponowany zostanie mu inny sposób dostępu do strony lub wskazanych jej elementów.

W kolejnej sekcji opisz [jak wygląda dostępność architektoniczna](#) siedziby uczelni, którego dotyczy ta deklaracja.

Jako tytułu tej sekcji użyj „[Dostępność architektoniczna](#)”
– jest to obowiązkowy format.

[Podaj adres siedziby](#), a poniżej opisz koniecznie kluczowe elementy dostępności architektonicznej konkretnego budynku:

- Opis dostępności wejścia do budynku i przechodzenia przez obszary kontroli.
- Opis dostępności korytarzy, schodów i wind.
- Opis dostosowań, np. pochylni, platform, informacji głosowych, pętli indukcyjnych.
- Informacje o miejscu i sposobie korzystania z miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami.
- Informacja o prawie wstępu z psem asystującym i ewentualnych uzasadnionych ograniczeniach.

Koniecznie podaj też informację o **możliwości skorzystania z tłumacza** języka migowego na miejscu lub online. Jeżeli nie ma takiej możliwości, także o tym poinformuj.

Wprawdzie obowiazkowo musisz opisać **dostępnośc budynku** siedziby podmiotu, ale rozważ czy nie ma innych budynkow, ktore także warto opisać, bo np. jest w nim dziekanat lub sale dydaktyczne

Deklaracja dostępności musi być przygotowana i opublikowana w jeden konkretny sposob, także od strony technicznej. Dzięki temu osoby z niepełnosprawnościami, będą mogły łatwo odnaleźć ją i moć się nią posługiwać w analogiczny sposob na stronach internetowych i w aplikacjach mobilnych wszystkich podmiotow publicznych.

Deklaracja dostępności musi być dostępna cyfrowo, nawet jeśli cała strona internetowa, ktorej dotyczy, taka nie jest.

Nowelizacja ustawy o dostępności cyfrowej

z dnia 9 marca 2023 roku i płynące
z niej konsekwencje.

Dnia 17 kwietnia 2023 roku weszła w życie **nowelizacja ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych**.

Podkreślono odpowiedzialność podmiotu publicznego za elementy stron internetowych i aplikacji mobilnych, którymi ten podmiot zarządza. Czyli podmiot publiczny odpowiada za dostępność cyfrową treści, które zostały przez niego lub na jego rzecz wytworzone, przez niego sfinansowane albo przez niego nabyte. Jest to pierwsza ważna zmiana – we wcześniejszym stanie prawnym było dokładnie odwrotnie – podmiot nie odpowiadał za treści, których nie był autorem. Nastąpiło przesunięcie odpowiedzialności – wcześniej za dostępność treści w praktyce odpowiadał twórca danej treści, obecnie pełna odpowiedzialność spoczywa na podmiocie publicznym.

Następnie, zrezygnowano ze wskazania obowiązkowych elementów, które mają być dostępne cyfrowo pomimo nadmiernych kosztów. Jest to o tyle istotne, że wcześniej Biuletyn Informacji Publicznej miał być bezwzględnie dostępny cyfrowo – co wykluczało przykładowo wszelkie skany dokumentów.

Dodano do wyłączeń dopuszczalnych w ustawie dokumenty i schematy techniczne (które są najczęściej częścią publikacji naukowych lub postępowań przetargowych).

Są one na tyle złożonymi rozwiązaniami, że spełnienie wymagań ustawowych, jeśli w ogóle jest możliwe, oznacza jedynie wysokie nakłady bez przełożenia się na przyjazność dla użytkowników z niepełnosprawnością.

Podmiot publiczny ma 14 dni od momentu zakończenia nadawania na żywo aby dodać napisy do multimediiów. W uzasadnionych sytuacjach może to zrobić maksymalnie 2 miesiące od zakończenia nadawania na żywo.

W poprzednim stanie prawnym transmisje na żywo były wyłączone z obowiązku sporządzania napisów rozszerzonych – warto na to zwrócić uwagę w przypadku zamieszczania na stronie internetowej transmisji wydarzeń uczelnianych lub transmisji z zajęć. Należy twardo podkreślić – każdy wykład, lub zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego przy użyciu jakiegokolwiek metody weryfikacji efektów uczenia się, zamieszczone na użytek studentów na platformie należącej do uczelni muszą być opatrzone napisami rozszerzonymi.

Jasno określano ponadto, że przede wszystkim należy zapewniać dostępność cyfrową, a dopiero w przypadku, gdy nie jest to możliwe to zapewnić alternatywny dostęp do treści.

Pewne zmiany dotknęły też samej deklaracji dostępności.

- podmiot publiczny może publikować deklarację dostępności na innej stronie niż ta, której dotyczy deklaracja;
- publikację deklaracji dostępności w aplikacji mobilnej wskazano jako dobrą praktykę, do której zachęcamy (czyli nie jest już obowiązkiem prawnym);
- do kontaktu w sprawie dostępności cyfrowej podmiot publiczny może wskazać komórkę/zespół, a nie jak dotychczas wyłącznie konkretną osobę – czyli np odpowiedni dział uczelni. zespół ds. dostępności, informatyzacji;
- podmiot publiczny sporządza deklarację dostępności w tym samym języku, w którym jest wersja strony internetowej lub aplikacji mobilnej, do której się odnosi.

Biuletyn Informacji Publicznej

i dostępność treści na nim zamieszczanych.

Wszyscy intuicyjnie zdają sobie sprawę czym **Biuletyn Informacji Publicznej** jest. Nie każdy jednak zdaje sobie sprawę jakie treści muszą się na nim znaleźć, ani jak te treści powinny być zamieszczane. W tym kursie dowiesz się najważniejszych informacji o BIPach, poczynwszy od tego czym tak naprawdę BIP jest, przez treści umieszczane na nim, a także dostępność cyfrową BIPu.

Poczynwszy od definicji- **Biuletyn Informacji Publicznej** jak sama nazwa wskazuje ma służyć pogrupowaniu kategorii informacji, zaliczanych do publicznych. Przez to niezbędne jest podkreślenie, że informacją publiczną jest każda informacja o sprawach publicznych. Definicja ta była wielokrotnie krytykowana z uwagi na to, że wyjaśnia pojęcie nieznane przez inne nieznane, tzw. błąd ignotum per ignotum, z uwagi na to, że definicja spraw publicznych również nie jest rozumiana jednakowo. Dla potrzeb niniejszego kursu, należy przyjąć założenie, że informacją publiczną, która powinna być publicznie dostępna na szeroko rozumianej stronie internetowej uczelni jest każda informacja dotycząca zakresu działalności uczelni w ramach ich ustawowych uprawnień. Katalog treści jakie muszą być udostępnione przez uczelnię zostanie omówiony w innym filmie

Każda uczelnia jest prawnie zobligowana do posiadania swojego biuletynu informacji publicznej jako podmiot publiczny. Obowiązek ten wynika z art. 8. ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

W tym miejscu należy podkreślić najczęstszy błąd jaki popełniają uczelnie w związku z BIPem

– zamieszczanie skanów dokumentów, które w prawie każdym przypadku są niedostępne cyfrowo.

Podmioty publiczne nie mają prawnego obowiązku publikowania skanów. Dostępność cyfrowa dokumentów jest dużo ważniejsza i obowiązkowa, w przeciwieństwie do pieczętek i odręcznych podpisów. Błędne wyobrażenie obowiązku i bezpieczeństwa.

Panuje dość powszechne przekonanie, że w niektórych sytuacjach trzeba opublikować skan będący obrazem wydrukowanego dokumentu. Dwie najczęstsze motywacje do tego to:

- zachowanie pieczętek i odręcznych podpisów na dokumencie,
- zabezpieczenie dokumentu przed zmianą przez użycie formatu PDF.

Tymczasem pieczętki i odręczne podpisy nie są wymagane prawnie w dokumentach publikowanych na stron internetowych podmiotów publicznych. Zabezpieczenie pliku przed format PDF też jest złudne, bo istnieją dziesiątki bezpłatnych programów umożliwiających edycję takich plików. Na dodatek tak przygotowane dokumenty są niedostępne cyfrowo. W efekcie tego m.in. osoby z niepełnosprawnościami nie są w stanie z nich skorzystać, bądź sprawia im to poważne problemy.

Każdy dokument opublikowany w BIP jest dokumentem urzędowym

Już sam fakt, że dokument (w dowolnym formacie) [jest publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej](#) oznacza, że opublikował go podmiot publiczny. Jest to zatem automatycznie dokument urzędowy.

Jak publikować dokumenty zgodnie z prawem?

Z artykułu 3. ustęp 2. ustawy o dostępności cyfrowej wynika jednoznacznie, że [wszystkie dokumenty publikowane przez podmiot publiczny po 23 września 2018r. muszą być dostępne cyfrowo](#). Dotyczy to także wszystkich wcześniej opublikowanych dokumentów, które służą lub odnoszą się do bieżącej działalności podmiotu.

Przygotowaliśmy poradnik z podpowiedziami jak zapewnić dostępność dokumentów tekstowych tworzonych w programie [MS Word](#). Na końcu tak przygotowanego dokumentu wystarczy napisać kto go podpisał i opublikować go w formacie „[docx](#)”.

Wówczas mamy pewność, że dokument jest dostępny dla użytkowników z niepełnosprawnościami, a co za tym idzie zgodnie z prawem.

Dokument znajdzie się na stronie podmiotu publicznego, więc nie będzie wątpliwości co do tego, kto go tam umieścił i od kogo pochodzi.

W razie wątpliwości co do tego rozwiązania można [dodatkowo](#) opublikować skan z informacją, że jest to skan dokumentu odwzorowujący dokument oryginalny.

Przy publikowaniu dokumentów w BIPie uczelni **zwróć uwagę na następujące wskazówki** jakie powinien spełnić dany dokument aby być uznany za dostępny cyfrowo:

1. **Tytuł** pliku jednoznacznie wskazujący na treść.
2. **Używanie nagłówków** w celu wyróżnienia elementów tekstu i dla podkreślenia struktury tekstu.
3. **Właściwy język tekstu** (słowa w innym języku nie powinny być odczytywane po polsku). Do grafiki dodanej w tekście zapewnianie tekstu alternatywny.
4. **Tabele** używane jedynie do przedstawienia wartości liczbowych (pozostałe mogą być przedstawione w formie wypunktowanej listy).
5. **Czcionka nieszeryfowa** np. Calibri, zalecana wielkość nie mniej niż 12pkt. Interlinia 150 % (1,5).
6. **Wyrównanie tekstu** podstawowego do lewej strony (bez justowania obustronnego).
7. **Hiperłącza** z nazwą wskazującą na docelowe przekierowanie.
8. **Używanie numerowania i punktowania** (zgodnie z poziomami z listy).
9. **Dodawanie do stopki i nagłówka** tylko informacji nieistotnych lub powtórzonych w tekście;
10. **Używanie odstępów** po i przed akapitem zamiast pustych enterów.
11. **Tabele** używane jedynie do przedstawienia wartości liczbowych (pozostałe mogą być przedstawione w formie wypunktowanej listy).
12. **Kontrastowanie tytułu** na poziomie poniżej 3,0:1, a tekstu podstawowego na poziomie poniżej 4,5:1 (najlepiej czarno-biały tekst).
13. **Unikanie zaznaczania tekstu** tylko kolorem, najlepiej użyć pogrubienia.
14. **Unikanie** używania elementów typu **word art** i **ramki tekstu**.
15. **Unikanie** używania funkcji **inicjał**.
16. **Bezpieczna animacja** tekstu (nie wywołująca ataków epilepsji).
17. **Opisy słowne** zamiast symboli.
18. **W dokumentach** tekstowych często umieszczane są **grafiki**, na przykład zdjęcia, ryciny, wykresy, diagramy. Jeżeli taka grafika niesie w sobie informacje dla czytelnika, to pamiętaj o dodaniu do niej alternatywnego opisu. Taki opis sformułuj tak, jakbyś opisywał go komuś przez telefon. Opis alternatywny nie jest widoczny dla czytelnika, a korzystają z niego użytkownicy z niepełnosprawnościami za pomocą swojego oprogramowania. Opis alternatywny dodasz do grafiki klikając na niej prawym przyciskiem myszy, wybierając opcję edycji rysunku, a następnie w zakładce Tekst alternatywny wypełniając pole Opis.

19. **Pamiętaj o dodawaniu podpisu do grafiki** za pomocą wbudowanego narzędzia.
20. **Informacje graficzne**, takie jak na przykład wykresy kołowe, powinny mieć odpowiednio duży kontrast i nie mogą być przekazywane wyłącznie za pomocą koloru. Wykres nie będzie wówczas czytelny dla osób z problemami z widzeniem kolorów.
21. **Zadbaj o to, by język całego dokumentu był poprawnie zdefiniowany**, na przykład jako język polski.
22. **Jeżeli w dokumencie są większe fragmenty w innych językach**, zadeklaruj dla nich prawidłowy język.
23. **Unikaj ramek i pól formularzy** w dokumentach. Często nie da się ich poprawnie obsłużyć za pomocą samej klawiatury.
24. **Unikaj formatowania wielokolumnowego**. Mogą pojawić się problemy z kolejnością odczytu treści.
25. **Nie używaj tabel do tworzenia układu strony**. Zachowaj tabele do prezentowania danych.
26. **Unikaj pisania samymi dużymi literami**.

Dzięki uwzględnieniu tych wskazówek
twoje dokumenty zamieszczane na BIPie,
jak i w innych miejscach strony internetowej
będą dostępne cyfrowo.

**Jakie treści
umieścić** na BIPie Uczelni?

Po tym, jak już Wiesz [jak Biuletyn Informacji Publicznej powinien wyglądać](#), jak powinny wyglądać treści dostępne cyfrowo, przejdźmy do kolejnego równie ważnego punktu – treści specyficzne dla Uczelni jakie powinny być zamieszczone w [BIPie](#).

Ustawa [prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w art. 358](#) dokładnie precyzuje jakie elementy specyficzne dla uczelni jako podmiotu publicznego [muszą się znaleźć w BIPie](#), niezależnie od tego czy jest to uczelnia publiczna, czy też niepubliczna i są to:

- Statut;
- Strategia uczelni
- Regulamin zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi, prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji;
- Regulamin korzystania z infrastruktury badawczej
- Regulamin studiów
- Regulamin świadczeń dla studentów
- Zasady i tryb przyjmowania na studia
- Programy studiów

Dodatkowo precyzując, iż publikacja ma nastąpić w terminie 14 dni od dnia przyjęcia tych aktów.

Ponadto, ustawa wymaga w pozostałych przepisach **kolejne elementy**, które muszą być umieszczone **na BIPie Uczelni** i są to:

- Informacja o wysokości opłat za usługi edukacyjne – art. 80 ust. 5, której to publikacja ma nastąpić niezwłocznie
- Sprawozdanie samorządu studenckiego z rozdziału środków finansowych przeznaczonych przez uczelnię na sprawy studenckie – art. 110 ust. 7
- Informacja o konkursie na stanowisko nauczyciela akademickiego oraz o jego wyniku – art. 119 ust. 3, publikowane w przeciągu 30 dni od rozpoczęcia konkursu oraz 30 dni po jego zakończeniu
- Uchwałę Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczącą oceny programowej lub kompleksowej na Uczelni wraz z uzasadnieniem – art. 247 ust. 2
- Ogłoszenie o zamówieniu publicznym udzielanym przez uczelnię na dostawy lub usługi służące wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych – art. 469 pkt 1

Ponadto, ustawa wymaga w pozostałych przepisach **kolejne elementy**, które muszą być umieszczone **na BIPie Uczelni** i są to:

- Informacja o wysokości opłat za usługi edukacyjne – art. 80 ust. 5, której to publikacja ma nastąpić niezwłocznie
- Sprawozdanie samorządu studenckiego z rozdziału środków finansowych przeznaczonych przez uczelnię na sprawy studenckie – art. 110 ust. 7
- Informacja o konkursie na stanowisko nauczyciela akademickiego oraz o jego wyniku – art. 119 ust. 3, publikowane w przeciągu 30 dni od rozpoczęcia konkursu oraz 30 dni po jego zakończeniu
- Uchwałę Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczącą oceny programowej lub kompleksowej na Uczelni wraz z uzasadnieniem – art. 247 ust. 2
- Ogłoszenie o zamówieniu publicznym udzielanym przez uczelnię na dostawy lub usługi służące wyłącznie do celów prac badawczych, eksperymentalnych, naukowych lub rozwojowych – art. 469 pkt 1

Po tym jak już wiesz jakie kategorie treści trzeba zamieszczać w twoim [BiPie](#) [przejdźmy do tematu dostępności cyfrowej](#).

Do dnia 17 kwietnia 2023 roku obowiązywała bezwzględna zasada, że wszystkie [treści dostępne na BiPie muszą być w pełni zgodne z ustawą o dostępności cyfrowej](#). Czy zmianę w tym zakresie należy rozumieć w taki sposób, że obecnie nie trzeba już zapewniać dostępności tych treści?

Absolutnie nie. Podmioty publiczne i tak są zobligowane do zapewniania dostępności cyfrowych swoich stron. Powodem dla którego uchylono ten przepis, było umożliwienie korzystania z uzasadnienia nadmiernych kosztów, które od dnia wejścia w życie ustawy było instytucją martwą, z której nikt prawidłowo nie korzystał.

Obecnie i tak każdy podmiot publiczny musi zapewniać dostępność swoich treści na stronach internetowych należących do niego na takich samych zasadach. Jedynym elementem strony, który bezwarunkowo musi być w pełni dostępny cyfrowo jest deklaracja dostępności

Dzięki omawianej wyżej zmianie ustawy zmieniono też zasady żądania dostępu do danej treści – wcześniej jako podstawę służyło zapewnienie alternatywnego dostępu do danej treści – czyli przykładowo działaniem wyczerpującym ten wymóg było opowiedzenie przez telefon osobie niewidomej treści widocznej na skanie dokumentu. Obecnie już takie działanie nie przejdzie – w pierwszej kolejności po wysunięciu takiego żądania podmiot ma obowiązek podjąć działania aby zapewnić dostępność tego elementu, a dopiero w momencie gdy stwierdzi że nie da rady, to wtedy zapewnić alternatywny dostęp.

Publiczny dostęp do informacji

o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach jako element oceny polskiej komisji akredytacyjnej

Polska Komisja Akredytacyjna w ramach oceny programowej danego kierunku studiów ocenia także stronę internetową uczelni odnoszącą się do informacji o konkretnym, ocenianym kierunku studiów. Należy podkreślić, że spełnienie wymogów z tego kryterium jest tak samo istotne jak każdego z pozostałych – ocena przez PKA, że ocena tego kryterium jest negatywna, wiąże się z negatywną oceną całego kierunku.

Pełnym elementem oceny omawianego kryterium są następujące wskaźniki, po uzyskaniu odpowiedzi twierdzącej na każdy z tych wskaźników można dopiero stwierdzić, że kryterium jest spełnione.

Po pierwsze, PKA ocenia czy informacja o studiach jest dostępna publicznie dla jak najszerszego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnościami.

Do pozytywnej odpowiedzi na to pytanie najprościej będzie zweryfikowanie, **czy odpowiedź na każde z poniższej listy pytań jest twierdzące:**

- Czy informacje związane z tokiem studiów oraz wszystkie niezbędne dokumenty są publicznie dostępne?
- Czy informacje są przejrzyste, kompletne, aktualne?
- Czy strona internetowa dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami? (W szczególności do potrzeb osób słabowidzących/niewidzących)
- Czy strona internetowa dopasowana jest do potrzeb studentów zagranicznych? (możliwość przeglądania jej w języku obcym)
- Czy medium, za pomocą którego są przekazywane informacje jest ogólnodostępne poza jednostką?
- Czy strona jest zbudowana w sposób przyjazny dla użytkownika i wszystkie informacje są łatwo dostępne?
- Czy strona internetowa jest uzupełniana systematycznie, aktualnymi informacjami?
- Czy informacje są publicznie dostępne bez potrzeby logowania?
- Czy informacje ważne z perspektywy studentów są łatwo dostępne?

Następnie PKA ocenia czy publiczny dostęp do informacji o studiach obejmuje co najmniej:

cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się.

Dokładne określenie co Uczelnie muszą zamieszczać na swoich stronach internetowych będzie przedmiotem kolejnego nagrania. Przejdźmy przez to do kolejnego standardu.

A więc, czy prowadzone jest monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracodawców), np. w zakresie oczekiwanej przez odbiorców szczegółowości informacji lub sposobu jej prezentacji, a wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach

Do pozytywnej odpowiedzi na to pytanie konieczne jest zadanie samym sobie pomocniczych pytań:

- Czy zawarte na stronie informacje są aktualne?
- Czy jest opracowany system/procedury prowadzenia monitoringu publicznego dostępu do informacji?
- Ankietyzacja – Czy studenci mają możliwość oceny dostępu do informacji? W jakiej formie? (formalne i nieformalne metody zbierania opinii studentów, ewaluacja wyników prowadzących do wyciągnięcia merytorycznych wniosków)
- Czy zbierana jest opinia od nowo przyjętych studentów nt. dostępu informacji z ich perspektywy?
- Czy wyniki badań są dostępne dla studentów, omawiane z przedstawicielami studentów?

Jakie informacje muszą się znaleźć

na publicznie dostępnej stronie internetowej uczelni?

Na wstępie należy podkreślić jedną rzecz

– publicznie dostępna strona internetowa wyklucza jakąkolwiek formę logowania i rejestracji. Najczęstszym błędem popełnianym przez polskie uczelnie jest umieszczanie wymaganych prawem treści o studiach na platformie USOSweb lub też na własnej, wewnętrznej platformie e – learnirngowej. Jest to wyraźny błąd, gdyż informacja o studiach ma być dostępna dla każdego – także i kandydata na studia czy osobę totalnie z zewnątrz. Z całokształtu przepisów Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce i rozporządzenia w sprawie studiów wynika umieszczanie 19 rzeczy na stronie internetowej Uczelni. Większość z nich została już wymieniona w kursie dotyczącym treści na BIPie Uczelni, jednak nie były to wszystkie informacje.

Do stwierdzenia, że strona internetowa udostępnia wszystkie wymagane informacje o studiach konieczne jest twierdząca odpowiedź na wszystkie poniższe pytania:

- Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja o sylwetce absolwenta jednego losowo wybranego kierunku studiów spośród oferowanych przez Uczelnię?
- Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja o przyznawanych kwalifikacjach i tytułach zawodowych losowo wybranego kierunku studiów spośród oferowanych przez Uczelnię?
- Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja o zasadach rekrutacji na losowo wybrany kierunek studiów spośród oferowanych przez Uczelnię?
- Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja o zasadach potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym obowiązująca w Uczelni?
- Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja o zasadach uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym obowiązująca w Uczelni?
- Czy na stronie znajdują się kierunkowe efekty uczenia się losowo wybranego kierunku spośród oferowanych przez Uczelnię?

-
- Czy na stronie internetowej zamieszczone są aktualne programy studiów wszystkich oferowanych przez Uczelnię kierunków studiów
 - Czy na stronie internetowej zamieszczone są sylabusy/karty przedmiotów do wszystkich przedmiotów prowadzonych w ramach losowo wybranego kierunku studiów
 - Czy na stronie internetowej zamieszczone są informacje dotyczące zasad przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych obowiązująca w Uczelni
 - Czy na stronie internetowej zamieszczone są merytoryczne kryteria zasad dyplomowania obowiązujące w Uczelni
 - Czy na stronie internetowej dostępne są informacje o programie Erasmus+, MOST lub innych programach wspierających mobilność studentów
 - Czy na stronie internetowej dostępne są informacje kontaktowe o wykładowcach
 - Czy na stronie internetowej zamieszczony jest harmonogram zajęć losowo wybranego kierunku spośród oferowanych przez Uczelnię
 - Czy na stronie internetowej dostępny jest aktualny regulamin studiów obowiązujący w Uczelni
 - Czy na stronie internetowej dostępne są informacje o pomocy materialnej dla studentów i sprawami bytowymi oferowanej studentom Uczelni
 - Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja o wsparciu dedykowanym studentom z niepełnosprawnościami
 - Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja dotycząca funkcjonowania Biura Karier lub jego substytutu w Uczelni
 - Czy na stronie internetowej dostępna jest informacja dotycząca losów zawodowych absolwentów Uczelni
 - Czy na stronie internetowej dostępne są informacje o funkcjonowaniu uczelnianego wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym wynikach ankietyzacji studentów.

Dlaczego Uczelnie powinny dbać o jakość informacji

o prowadzonych przez siebie studiach?

Uczelnie powinny dbać o jakość informacji

o prowadzonych przez siebie studiach z wielu istotnych powodów:

1. Transparentność i uczciwość:

Zapewnienie rzetelnych i dokładnych informacji o studiach jest wyrazem uczciwości i transparentności ze strony uczelni. Przyszli studenci powinni mieć dostęp do jasnych i pełnych informacji, które pomogą im podjąć świadomą decyzję dotyczącą wyboru studiów. Jakość informacji wpływa na zaufanie studentów do uczelni i całego procesu rekrutacyjnego.

2. Odpowiedzialność za jakość kształcenia:

Dbanie o jakość informacji o programach studiów jest również ważne z perspektywy zapewnienia wysokiej jakości nauczania. Uczelnie, które dokładnie i szczegółowo opisują programy studiów, cele i wyniki nauczania oraz oczekiwane umiejętności absolwentów, mają lepszą podstawę do zapewnienia odpowiednich zasobów, metodyki nauczania i oceny jakości programów.

3. Satysfakcja studentów:

Zapewnienie dokładnych informacji o studiach pomaga studentom dokonać świadomego wyboru i dopasować program studiów do swoich zainteresowań i celów. Kiedy studenci mają realistyczne oczekiwania i są dobrze poinformowani, prawdopodobieństwo, że będą zadowoleni z wybranego programu i uczelni, znacząco wzrasta. Satysfakcja studentów ma wpływ na ich motywację, zaangażowanie i osiągnięcia akademickie.

4. Konkurencyjność i reputacja:

Uczelnie, które dbają o jakość informacji o prowadzonych studiach, zyskują przewagę konkurencyjną na rynku edukacyjnym. Wyraźne i atrakcyjne informacje przyciągają uwagę potencjalnych studentów i mogą wpływać na postrzeganie uczelni jako instytucji oferującej wysokiej jakości programy studiów. Dobra reputacja wśród studentów, absolwentów i pracodawców może przyczynić się do większego zainteresowania uczelnią i lepszych wyników rekrutacyjnych.

5. Równość dostępu do informacji:

Zapewnienie jakości informacji o studiach ma również znaczenie z perspektywy równości dostępu do edukacji. Właściwie udostępnione informacje pozwalają potencjalnym studentom zdobyć pełne i obiektywne informacje o różnych programach i uczelniach, niezależnie od ich tła czy statusu społecznego. To ważne dla zapewnienia równej szansy wszystkim zainteresowanym studiami.

Podsumowując, dbanie o jakość informacji o prowadzonych studiach jest kluczowe dla uczelni, aby zapewnić uczciwość, jakość nauczania, satysfakcję studentów, konkurencyjność i równość dostępu do edukacji. Jest to również ważne dla budowania reputacji uczelni i wzmacniania zaufania społeczności studenckiej i szerokiego społeczeństwa.

Dostępne
UCZELNIE

